

«ТВОРИМ ПАТРІОТИЧНУ МОЛОДЬ» ЯК ОДИН ІЗ НАЦІОНАЛЬНИХ ЗАПОВІТІВ АВГУСТИНА ВОЛОШИНА

Володимир Тарасюк,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри журналістики,
Ужгородський національний університет

Володимир Тарасюк. «Творім патріотичну молодь» як один із національних заповітів Августина Волошина.

У статті на прикладі журналістської діяльності А. Волошина розглянуто тему патріотичного виховання молоді. На основі публікацій автора звернуто увагу на важливість піклування про юнаків та дівчат у національному дусі. Зроблено висновок про вагомий внесок діяча у справу підготовки вірних Батьківщині синів і дочок із числа юні та актуальність таких публікацій у наші дні.

Ключові слова: молодь, преса, патріотичне виховання, національна свідомість, держава.

Volodymyr Tarasiuk. «Create a patriotic youth» is one the national wills of Avhustyn Voloshyn.

This article reveals the topic of patriotic education of youth based on the example of journalistic activity of Avhustyn Voloshyn. Attention is drawn to the importance of caring about youth in nation's way. We conclude about the importance of the contribution by Avhustyn Voloshyn in preparing faithful young people of the motherland and the importance of such publications nowadays.

Key words: youth, press, patriotic education, national consciousness, state.

Сучасні українські реалії, які наскрізь пронизують різні види воєн, потреба за таких складних умов зберегти державний суверенітет і, зрештою, як писала Л. Костенко, «бути відкриттям для світу, а не морально ущербним народом в аберациях чужих віддзеркалень» [9, с. 19] дедалі більше фокусують увагу на проблемі виховання національно свідомої молоді. Щоб успішно розв'язувати це питання, важливо звертатися до історичного досвіду, до тих часів, коли з'являлися перші паростки незалежності, і юнаки та дівчата активно їх підтримували.

У контексті сказанного особливо вагомим є період Карпатської України. Значення акту її проголошення, як зазначила О. Мишкіна, «дуже велике: Акт не лише відіграв неабияку роль у процесі консолідації українців у розшматованій державі, становленні самосвідомості всієї нації, а й став однією зі сходинок на шляху до

цілковитої незалежності нашої Батьківщини» [10]. Тим паче, що паралелі із сучасністю напрошуються безпосередньо. Не випадково М. Вегеш переконує: «Сьогодні важко писати про Карпатську Україну, бо постійно наштовхуєшся на думку, що пишеш про теперішній час. Пишеш про Карпатську Січ й бачиш перед собою «небесну сотню», яка прийняла смерть за Україну. У 39-му захисники Карпатської України показали поставу гідності, бо не хотіли бути рабами на своїй землі, а в ці дні, коли твориться сучасна історія України, революція гідності поклала кінець диктатурі, сподіваємося, що назавжди» [2].

Отож важливо вивчати значимий із погляду національних інтересів історичний досвід тих діячів, котрі творили молоду державу. Зокрема, і її президент А. Волошин. Притому він залишив вагомий слід у журналістській діяльності і саме засобами преси порушував надзвичайно широке й актуальне коло питань: від проблем освіти, культури, історії, релігії, духовності, друкарської й газетно-журнальної справи до проблем державотворення, партійності, міжнаціональних відносин і міжнародної політики.

Злободенність тем, які автор пропонував на розгляд читачам у закарпатській періодиці, глибина їх розкриття вказують на те, що А. Волошин був добре ерудованою та поінформованою людиною, розумів вагомість серйозного занурення в суть головних процесів із життя краю та світу, потужного впливу друкованого слова на маси. На основі написаного журналістом є підстави стверджувати про його неабияку загальну та фахову підготовку. Сказане вагомо ілюструють і публікації, які стосуються виховання юні в національному дусі, усвідомленням її ролі в суспільстві.

Так, у ряді праць А. Волошин наголошував, що молодь є тією рушійною силою, без якої годі й уявити майбутнє процвітання країни. Він особливо підкреслював: краще життя вдасться забезпечити лише за активної життєвої позиції юнаків і дівчат. Притому, відстоюючи у своїй діяльності інтереси рідного краю, його корінного населення, глибоко був переконаний: забезпечити процвітання своїй землі можуть лише істинні патріоти. І вони повинні любити Вітчизну не як уявну абстракцію, а в усій різноманітності її складових. Скажімо, у часописі «Пчілка» у другій половині 1920-их років А. Волошин помістив невеликий роздум під назвою «Любим наш край». Зворушливо, тепло звучать його рядки, спрямовані закликком перш за все до молодого покоління читачів:

«Прекрасна ти, свята наша Верховино!

Високі верхи Карпат, урожайні долини, бистрі потоки и тиха, глибока, широка Тиса, багато зароснуті полонини и прикриті садами и винницями низші холми. – Красна ви и милі нам...

Любім наш край, святу нашу Верховину!» [4].

У редакційному зверненні до читачів у згаданому виданні автор також зазначав: «Природа дуже красна и богата. Она виховує и питає» [7]. Тому, на думку А. Волошина, потрібно якомога краще пізнавати природу. І робити це необхідно з раннього дитинства.

Діяч закликав на красі й багатстві рідного краю виховувати нове покоління, формувати в його душах високі естетичні прагнення. Їх журналіст підтверджував особистим життям. Недаремно в одній із публікацій часопису «Учитель» зазначалося, що хоч А. Волошин «жииє в городі, а зато не забуває за солом'яні стріхи, за поточок, де он проживав молоді літа» [1].

Але сама по собі любов до малої й великої батьківщин не виникне лише з однієї чиеїсь волі чи бажання. Таке почуття важливо засівати в душах. Із цих міркувань журналіст приділяє увагу питанню нагальної потреби повсякденного виховання підростаючого покоління. В одному з номерів газети «Свобода», яку очолював А. Волошин, у публікації без підпису зазначалося: «...коли людина позбавлена патріотичних почувань та сильної волі, то її можна вже тоді легко потягти при помочи матеріальних середників куди тільки захочеться» [12]. А назва публікації «Творім патріотичну молодь» сповна постає і як один із національних заповітів А. Волошина.

Виступаючи на з'їзді руської молоді, діяч особливо наголошував на тому, що антинародні сили намагалися «вирвати» з молодих душ чи не найголовніше – святу віру, без якої немає ні громадянських чеснот, ні людських ідеалів [11]. Щоб не допускати подібного, необхідно активно заохочувати юнаків і дівчат до громадсько-політичної праці. Особливо корисним є залучення юнацтва до роботи в окружні й сільські організації. Нове покоління потрібно наполегливо готувати до суспільної діяльності, щоб було розуміння важливості й суті загальнонаціональної справи, чітких орієнтирів у тих непростих загальносуспільних процесах, які відбуваються повсякдень. Саме такий гарт дозволяє займати правильну життєву позицію. Потрібно й, наприклад, відвідуванням Божої служби в церкві, згуртуванням під синьо-жовтими прапорами гідно відповідати на агітаційні провокації ідеологічних

супротивників на свідомо навчену молодь і потрібно робити ставку в національних змаганнях. Саме ідейно загартованому юнацтву А. Волошин відводив вирішальну роль у розбудові української державності. Він уважав, що потрібно активніше замінювати старших політиків на місцях і до фізичної та духовної праці на благо свого народу, насамперед, залучати молодих людей. У статті «Наша задача» автор писав: дорослих важко «зреформувати» для участі в новій справі, а тому піднесення всіх сфер народного життя потрібно здійснювати через виховання дітей, реорганізацію шкільної системи [6].

Як педагог із багаторічним стажем А. Волошин особливий акцент ставив на розвитку системи освіти. Цій темі присвячено ряд наукових і публіцистичних статей у пресі. Однією з найпомітніших праць діяча є публікація в газеті «Підкарпатська Русь» під назвою «Бесіда на анкеті о шкільній реформі дня 11 апріля 1929 року в Празі». Порушуючи важливі питання освітянської галузі, автор укотре наголошує, що в справі виховання підростаючого покоління школа має «викликати моральний і народний дух» [3]. Що це означає, певною мірою автор розшифровує в праці «Славянизм і наш народний культурний напрям». Зокрема, А. Волошин переконує: школа повинна довести дитину «до розуміння свого народнього генія, своєї рідньої, так багатой, так гнучкой формами, так розвиненої мови, її літератури, своєї історії і своїх звичаїв» [8].

Для успішної праці на ниві патріотичного виховання потрібно залучати прогресивні, державницьки налаштовані громадські й дитячі організації, дбати про педагогічні кадри, добре продумати систему навчально-виховного процесу, приділяючи увагу й самостійній праці учня. Вагоме слово в справі національного піднесення серед шкільників разом із батьками повинні робити вчителі. На думку А. Волошина, вони є тією силою, яка повинна вести за собою «молодшу генерацію». Уцілому дитина повинна розвиватися гармонійно – однаковою мірою важливий як духовний, так і фізичний розвитки. Тому у своїх працях публіцист закликав вступати до християнських гімнастичних товариств популярного тоді сокільського руху, активно займатися спортом, тобто повнокровно приділяти час і тілесному вихованню. Саме духовно й фізично загартована молодь, за А. Волошином, здатна забезпечити державі надійне майбутнє, поповнити ряди справжніх патріотів.

Турбота діяча про всебічний розвиток молодого покоління

виявлялася й у приділенні уваги поступу дитячої та молодіжної преси. Підтвердженням сказаного є праця журналіста у часописі «Пчілка». Це видання його творці адресували насамперед дітям і юнацтву із тією ж благородною місією-метою – «творити патріотичну молодь». Журнал прагнув виховувати читачів у патріотичному дусі, залучати їх до активного суспільного життя, прищеплювати потяг до знань. У статті «На порозі 8-го річника «Пчілки» А. Волошин-редактор зазначав: «Наш народ доб'єся до добробуту, если молодь виросте в народній свідомості і живій культурній праці, если полюбить добру книжку і добру новинку і так понесе плоди знання і кращого життя по під кожду руську стріху» [5]. Тому діяч докладав зусиль, щоб молодь ще й долучалася до читання часописів, літератури. У згаданій «Пчілці» систематично вміщувалися матеріали, які наголошували на великому суспільному значенні книжки, газети. Журнал уміщував конкурси на кращі публікації, щоб у такий спосіб збагатитися новими дописувачами. Насамперед із числа молоді.

Аналіз приведених, а також інших праць А. Волошина дає підстави твердити, що він упродовж свого свідомого життя неослабну увагу приділяв патріотичному вихованню молоді, яка завжди є майбутнім держави, дбав про гармонійний розвиток дітей та юнацтва. Публікації журналіста, спрямовані на учнівство, особливо актуальні тепер, коли Україна знаходиться на перехідному етапі свого розвитку й у нашому суспільстві лише формуються сучасні концепції творення національно згуртованих, відданих Батьківщині юнаків і дівчат. А з огляду на воєнні події на сході держави, публіцистика А. Волошина за розглянутою тематикою ще більше лишатиметься злободенною.

Зважаючи на ті молодіжні проблеми, які сьогодні виникають через недостатню увагу з боку суспільства до молоді, потрібно більше покладатися на історичний досвід у пошуках розв'язання наріжних питань. Праці А. Волошина можуть слугувати в цій справі добрим прикладом для наслідування, а назва однієї зі згаданих публікацій – «Творім патріотичну молодь», яка, наголошувалося, з'явилась в очолюваній діячем газеті «Свобода», може ефективно слугувати справді національним заповітом президента Карпатської України для подальших поколінь українців.

Список використаних джерел

1. Агій Ф. Стиль. Учитель. 1925. ЧЧ. 3-4. 30 квітня. С. 69.

2. Вегеш М. Захисники Карпатської України показали поставу гідності, бо не хотіли бути рабами на своїй землі. URL: <https://zakarpattyua.net.ua/News/121312-Mykola-Vehesh-Zakhysnyky-Karpatskoi-Ukrainy-pokazaly-postavu-hidnosti-bo-ne-khotily-butyu-rabamy-na-svoii-zemli>.
3. Волошин А. Бесіда на анкеті о шкільній реформі дня 11 апріля 1929 року в Празі. Подкарпатська Русь. 1929. Ч. 8-9. Жовтень-листопад. С. 176.
4. Волошин А. Любим наш край. Пчолка. 1928. Ч.1. Вересень. С. 9.
5. Волошин А. На порозі 8-го рочника «Пчолки». Пчолка. 1929. Ч. 1. Вересень. С. 2.
6. Волошин А. Наша задача. Свобода. 1925. Ч. 1. 15 січня. С. 1.
7. Волошин А. Од редакції. Пчолка. 1924. Ч.1. Січень.
8. Волошин А. Славянизм і наш народний культурний напрям. Наша школа. 1936. Ч.8. Жовтень. С. 7.
9. Костенко Л. Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала// Костенко Л. Гуманітарна аура нації. Геній в умовах заблокованої культури. Равненіє на трибуну. Ніч державності / За загальною редакцією Л. Івшиної. Видання друге. Бібліотека газети «День» «Україна Incognita». К.: ПрАТ «Українська прес-група», 2014. С. 11-39.
10. Мишкіна О. Проголошення Карпатської України самостійною державою. URL: <https://blogs.korrespondent.net/blog/users/3247738-proholoshennia-karpatskoi-ukrainy-samostiinou-i-derzhavoui>.
11. Промова посла А. Волошина дня 7.VII.1929 на з'їзді руської молоді. Свобода. 1929. Ч. 29. 18 липня. С. 2.
12. Творім патріотичну молодь // Свобода. 1938. Ч. 19. 17 травня. С. 1.